

ОФІЦІЙНО

Станом на 1 січня 2019 року середній розмір пенсійних виплат становив 2646 грн, що на 167 грн більше, ніж станом на 1 січня 2018 року.

Крім того, у 2018 році було запроваджено поетапний перерахунок пенсій військово-вслуговуючим, видатки на реалізацію якого здійснювались в межах коштів, що були передбачені у державному бюджеті та у бюджеті Пенсійного фонду України на 2018 рік. Для забезпечення належного соціального захисту кожного громадянина України у 2018 році було здійснено поетапне підвищення розмірів прожиткового мінімуму з 1 липня та з 1 грудня. Порівняно з 2017 роком розміри прожиткового мінімуму на одну особу зросли грудень до грудня попереднього року на 9 відсотків до 1853 грн.

Так, прожитковий мінімум для основних соціальних і демографічних груп населення додатково зріс грудень до грудня попереднього року та становив:

для дітей віком до 6 років – на 134 грн до 1626 гривень;
дітей віком від 6 до 18 років – на 167 грн до 2027 гривень;
працездатних осіб – на 159 грн до 1921 гривень;
осіб, які втратили працездатність, – на 124 грн до 1497 гривень.

Оскільки прожитковий мінімум відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні гарантії» є базовим державним соціальним стандартом, на основі якого визначаються розміри основних державних соціальних гарантій, у 2018 році, відповідно, зросли розміри пенсій і державних допомог.

На виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, особам, які не мають права на пенсію, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям, тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, допомоги по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, компенсаційної виплати непрацюючої працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю II групи, а також за особою, яка досягла 80-річного віку, у 2018 році спрямовано 51,8 млрд гривень.

За рахунок зазначених коштів було забезпечено виплату:

1. Допомоги при народженні дитини.

Розмір допомоги при народженні дитини у 2018 році, як і у минулому році, встановлено єдиний для усіх одержувачів – 41280 гривень. Виплата зазначеної допомоги здійснюється одноразово у сумі 10320 грн, решта суми компенсації виплачується протягом наступних 36 місяців рівними частинами у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, у сумі 860 гривень.

2. Допомоги по вагітності та пологах.

Мінімальний розмір у 2018 році допомоги по вагітності та пологах незастрахованим особам в середньому за рік становив 1899 грн, що більше ніж у 2017 році на 153 гривні.

3. Допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування.
Максимальний розмір допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, залежно від віку дитини становив 3062 грн та 3818 грн у 2018 році проти 2816 грн та 3509 грн у 2017 році.

4. Допомоги на дітей-одиноким матерям.

У 2018 році максимальний розмір допомоги на дітей-одиноким матерям у середньому за рік становив:

1531 грн для дітей віком до 6 років, проти 1408 грн у 2017 році;

1909 грн для дітей віком від 6 до 18 років проти 1755 грн у 2017 році;

1808 грн для дітей віком від 18 до 23 років, які навчаються, проти 1663 грн у 2017 році.

5. Державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

У 2018 році було продовжено практику диференціації рівня забезпечення прожиткового мінімуму для різних категорій населення для призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Так, у 2018 році рівень забезпечення прожиткового мінімуму у відсотковому співвідношенні до прожиткового мінімуму для основних соціальних і демографічних груп населення становив: для працездатних осіб – 21 відсоток; для дітей – 85 відсотків; для осіб, які втратили працездатність, та інвалідів – 100 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

При цьому розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям (у тому числі і максимальний) збільшувався на кожну дитину віком від 0 до 13 років на 250 гривень, а на кожну дитину віком від 13 до 18 років – на 500 гривень.

6. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства і дітям з інвалідністю становила:

розмір допомоги для осіб з інвалідністю з дитинства підгрупи А I групи разом з надбавкою на догляд за ними – 2928 грн проти 2682 грн у 2017 році;

розмір допомоги для осіб з інвалідністю з дитинства підгрупи В I групи разом з надбавкою на догляд за ними – 2184 грн проти 1988 грн у 2017 році;

розмір допомоги особам з інвалідністю з дитинства II та III групи разом з надбавкою на догляд за ними – 1456 грн проти 1325 грн у 2017 році;

розмір допомоги дітям з інвалідністю віком до 6 років у разі призначення надбавки на догляд за ними – 2550 грн для дітей з інвалідністю підгрупи А та 1785 грн для інших дітей з інвалідністю проти 2336 грн та 1632 грн у 2017 році;

розмір допомоги дітям з інвалідністю віком від 6 до 18 років у разі призначення надбавки на догляд за ними – 2928 грн для дітей з інвалідністю підгрупи А та 1973 грн для інших дітей з інвалідністю проти 2682 грн та 1805 грн у 2017 році.

7. Розмір допомоги на догляд за особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу в середньому за рік становив 1745 грн проти 1604 грн у 2017 році.

8. Тимчасової державної допомоги дітям.

У 2018 році максимальний розмір зазначеної допомоги у середньому за рік становив:

766 грн для дітей віком до 6 років проти 704 грн у 2017 році;

954 грн для дітей віком від 6 до 18 років проти 877 грн у 2017 році.

9. Одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» при народженні дитини, яка запроваджена з 1 вересня 2018 року відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 427 «Деякі питання реалізації пілотного проєкту із соціального захисту сімей з дітьми та підтримки розвитку відповідального батьківства», від 20.06.2018 № 512 «Деякі питання реалізації пілотного проєкту із надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» та розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 445-р «Про підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та Управлінням Організації Об'єднаних Націй з обслуговування проєктів і Дітями фондом Організації Об'єднаних Націй у сфері соціального захисту сімей з дітьми та підтримки розвитку відповідального батьківства».

10. Розмір тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, становив 1409 гривень.

Видатки на надання пільг та субсидій населенню у 2018 році становили 73,5 млрд грн, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг – 70 млрд грн, на придбання твердого палива і скрапленого газу – 2,7 млрд грн та на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – 0,8 млрд гривень.

В цілому у 2018 році видатки на здійснення державних програм соціального захисту щодо надання пільг, субсидій та допомог населенню, які фінансуються за рахунок субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, становили 125,3 млрд гривень.

У 2018 році було значно покращено фінансування капітальних видатків порівняно з минулими роками. Так, касові капітальні видатки державного бюджету у 2018 році становили 69,8 млрд грн, що у 1,7 раза, або на 29 млрд грн. більше ніж у 2017 році, та у 2,6 раза, або на 43,2 млрд грн. більше ніж у 2016 році.

Бюджетна децентралізація та її результати. Міжбюджетні трансферти

За чотири роки реформування бюджетної системи в контексті децентралізації досягнуто важливих результатів – зміцнено фінансово спроможність місцевих бюджетів, забезпечено надання якісних суспільних послуг споживачам завдяки розширенню видаткових повноважень органів місцевого самоврядування.

Реформа міжбюджетних відносин та зміни до податкового законодавства сприяли підвищенню рівня фінансового забезпечення місцевих бюджетів та забезпечили формування нових прогресивних відносин в управлінні бюджетними ресурсами, а також створили умови для мотивації органів місцевого самоврядування до нарощування доходної бази місцевих бюджетів.

Так, до загального фонду місцевих бюджетів за 2018 рік надійшло 234,1 млрд грн, або 102,8 відсотка до річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами. Порівняно з 2017 роком надходження збільшилися на 41,4 млрд грн, або на 21,5 відсотка.

Позитивним аспектом реформи міжбюджетних відносин є щорічне збільшення інвестиційних ресурсів місцевих бюджетів. У 2018 році обсяг капітальних видатків становив 91,2 млрд грн, що на 16,8 млрд грн, або на 22,6 відсотка більше порівняно з 2017 роком.

Частка капітальних видатків у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів (загальний та спеціальний фонд разом) збільшилась проти 2017 року на 1 відсотковий пункт та становить 16 відсотків (для порівняння: у 2016–2017 роках частка капітальних видатків становила 15,0 відсотків, у 2015 році – 11,5 відсотка, а у 2013–2014 роках – лише 6,5 та 6,2 відсотка відповідно).

В цілому у 2018 році Урядом забезпечувалось виконання усіх зобов'язань згідно з бюджетним законодавством, зокрема в частині перерахування міжбюджетних трансфертів.

У 2018 році із Державного бюджету України до місцевих бюджетів було фактично надано трансфертів на загальну суму 298,9 млрд грн, що на 26,3 млрд грн, або на 9,7 відсотка більше ніж у 2017 році, у тому числі трансфертів із загального фонду – 285,0 млрд грн, що на 23,8 млрд грн, або на 9,1 відсотка більше порівняно з 2017 роком, з яких:

- субвенції соціального захисту – 125,2 млрд грн.;
- медична субвенція – 61,7 млрд грн.;
- освітня субвенція – 60,4 млрд грн.;
- базова дотація для забезпечення зміцнення податкової спроможності місцевих бюджетів – 8,2 млрд гривень.

Дефіцит бюджету та державний борг

Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» зі змінами було визначено граничний обсяг дефіциту державного бюджету у сумі 80,6 млрд гривень.

З урахуванням внесених змін до плану за спеціальним фондом, що включає внесві розпорядниками бюджетних коштів зміни до планових показників, річний плановий показник дефіциту державного бюджету становив 94,1 млрд гривень.

Фактично, державний бюджет у 2018 році було виконано з дефіцитом у сумі 59,3 млрд гривень, що відповідає 63 відсотка річного планового показника зі змінами.

Загальний фонд державного бюджету було виконано з фактичним дефіцитом у сумі 45,1 млрд грн, що знаходиться в межах затвердженого річного показника дефіциту у сумі 58 млрд гривень.

Продовження Урядом політики фискальної консолідації, спрямованою на стабілізацію публічних фінансів, дало можливість не лише утримувати показник дефі-

циту бюджету у затверджених законом обсягах, а й послідовно виконувати цільові показники дефіциту, визначені Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року, Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», програмою співпраці з Міжнародним валютним фондом.

Протягом року погашення та обслуговування боргу здійснювалося вчасно та в повному обсязі. Державних заощаджень у 2018 році до державного бюджету здійснено на суму 286,5 млрд гривень, тоді як на погашення основної суми державного боргу було спрямовано 234,5 млрд гривень.

На внутрішньому ринку протягом року регулярно проводилися аукціони з розміщення облігацій внутрішніх державних позик, номінованих як в національній, так і в іноземній валютах. Як підсумок, державні внутрішні заощадження за 2018 рік становили 174,2 млрд гривень, кошти від яких надходили до загального фонду державного бюджету і спрямовувалися на фінансування дефіциту державного бюджету.

Загалом у 2018 році середньозважена відсоткова ставка за розміщеними ОВДП становила 10,3 відсотка проти 11,8 відсотка у 2017 році.

Надходження від державних зовнішніх заощаджень за 2018 рік становили 112,3 млрд грн, з яких 9 млрд грн. надійшло до спеціального фонду на впровадження спільних з міжнародними фінансовими організаціями проєктів, а решта коштів – 103,2 млрд грн. – була залучена до загального фонду на фінансування дефіциту державного бюджету.

Нестабільна ситуація на зовнішніх ринках капіталу, а також триваючий діалог з МВФ робили неоптимальним здійснення зовнішніх заощаджень в першій половині року. З метою покриття потреб у валютній ліквідності у серпні 2018 року Міністерство фінансів України здійснило приватне розміщення короткострокових облігацій зовнішніх державних позик номінальним обсягом 725 млн дол. США, які були достроково погашені ще у 2018 році за рахунок коштів публічного розміщення довгострокових облігацій зовнішніх державних позик, здійсненого в кінці жовтня 2018 року загальною номінальною вартістю 2 млрд дол. США.

Після успішного підписання з МВФ нової програми «Стенд-бай» до державного бюджету було залучено перший транш четвертої програми макрофінансової допомоги ЄС номінальним обсягом 500 млн євро та кредит, залучений під гарантії Світового банку, у сумі 349,3 млн євро.

У цілому, середньозважена відсоткова ставка за державними зовнішніми заощадженнями, що надійшли на фінансування загального фонду державного бюджету у 2018 році становила 7,5 відсотка.

Від приватизації державного майна до загального фонду державного бюджету у 2018 році фактично надійшло 268,8 млн грн внаслідок продажу об'єктів малої приватизації. Початковий план надходжень від приватизації державного майна у сумі 18,8 млрд грн, що включав і надходження від продажу великих об'єктів державної власності, наприкінці року розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 № 1006-р був скоригований у бік зменшення до 355 млн гривень. Разом із зменшенням планових надходжень від приватизації державного майна було збільшено планові надходження за показником «Заощадження».

У 2018 році Фондом гарантування вкладів фізичних осіб здійснено дострокове погашення векселів, що видані ним в обмін на облігації внутрішньої державної позики, випуск яких здійснено для надання кредитів у 2014 – 2016 роках (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.07.2018 № 559), на суму 1 млрд гривень.

Статтю 5 Закону України «Про державний бюджет на 2018 рік» визначено граничний обсяг державного боргу в сумі 2001,8 млрд грн та граничний обсяг гарантованого державою боргу в сумі 747,6 млрд гривень.

Станом на 31 грудня 2018 року державний борг становив 1860,5 млрд грн (в еквіваленті 67,2 млрд дол. США), у тому числі державний зовнішній борг становив 1099,4 млрд грн (в еквіваленті 39,7 млрд дол. США), державний внутрішній борг – 761,1 млрд грн (в еквіваленті 27,5 млрд дол. США).

Гарантований державою борг на кінець 2018 року становив 308,1 млрд грн (в еквіваленті 11,1 млрд дол. США), у тому числі: гарантований державою зовнішній борг – 297,8 млрд грн (в еквіваленті 10,8 млрд дол. США); гарантований державою внутрішній борг – 10,3 млрд грн (в еквіваленті 0,4 млрд дол. США).

Сума державного та гарантованого державою боргу України на кінець 2018 року становив 2168,6 млрд грн (в еквіваленті 78,3 млрд дол. США), в тому числі: державний та гарантований державою зовнішній борг – 1397,2 млрд грн (в еквіваленті 50,5 млрд дол. США); державний та гарантований державою внутрішній борг – 771,4 млрд грн (в еквіваленті 27,9 млрд дол. США).

Протягом 2018 року сума державного та гарантованого державою боргу України збільшилась у гривневому еквіваленті на 26,9 млрд грн, а у доларовому еквіваленті державний та гарантований державою борг збільшився на 2 млрд дол. США.

За попередніми розрахунками, відношення державного та гарантованого державою боргу до ВВП на кінець 2018 року становило 60,9 відсотка, при цьому державного боргу до ВВП – 52,2 відсотка.

До відома
15 березня 2019 року о 15:00 у Міністерстві фінансів України (вул. Межигірська, 11) планується публічне представлення звіту про виконання Державного бюджету України за 2018 рік.
Детальну інформацію дивіться на офіційному веб-сайті Міністерства фінансів (www.minfin.gov.ua).